

FESTIVALURI

Săptămâna Internațională a Muzicii Noi
Ediția a 13-a

SIMN 2003
13

Săptămâna Internațională a Muzicii Noi

Studiourile de concert ale Radiodifuziunii Române

Universitatea de Muzică din București

Palatul Cantacuzino

Sala "Elvire Popesco"

ARCUB

Organizator:

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, Mestratul Cultural și Cultural, ARCUB

Co-organizatori:

Societatea Română de Radiodifuziune, Universitatea Națională de Muzică,
Institut Francez al București, Centre Institut International de Bucarest,
Warsaw Autumn Friends' Foundation

Sponsorii:

Serviciul Cultural Programare României PRO HELIXTA/SOC,
Ernst von Siemens Musikstiftung, Goethehaus Foundation,
Kulturkreis der Landschaftsregierung München, Luthera, EISENACK,
Socotr Pianoconcertenafelst, Nisha Ieri Foundation, Inova Advertising

Partenerii Media:

TVR Cultural, Radio România Muzical George Enescu
L'Esprit, Flacăra, Actualitatea Muzicală

București
23-30 Mai 2003

Modelul...

...și oglinda, o sintagmă posibil sinonimă cu “despre Sine și/sau despre Noi”, căci cercul se deschide undeva în neant și se închide, într-o anume dimensiune, la noi, cu noi, despre noi esentializându-se în Sine. Cât privește Timpul, observat din aceeași perspectivă, ar putea însemna “un viitor ce nu e altceva decât un trecut oglindit în propriile lui virtualități”.

Cercul acesta cu “raze” transcendente a marcat în plan ideatic nu numai traiectoria concertului inaugural al celei de-a XIII-a ediții a SIMN (desfășurate, conform tradiției, la București, între 23-30 mai) – eveniment definitoriu pentru întregul festival –, ci și pe aceea d'a capo al fine a acestuia. Subliniez aspectul în sine deoarece spectacolul – atât de original, de non-convențional – de închidere a cuprins un ciclu de lieduri intitulat semnificativ, cum altfel decât *Despre Noi*, aparținând compozitorului Adrian Iorgulescu, atât titlul cât și conținutul prezentând realmente valențe emblematică pentru veritabilul **show** final, în ansamblul său, relevându-se prin această opțiune atât de inspirată, **o concepție managerială ingenioasă, cu o unitate de sens incontestabil superioară.**

Continuând jocul speculativ al cărui obiect ludic îl constituie sintagma de început, identific **binecuvantatele rădăcini**, echivalând, într-o interpretare metaforică, cu originile (asumate), principii însemnate asimilate în mod deosebit, precum fixare, devenire, forță, stabilitate, rezistență, temeinicie, permanență, esență, dar și cu atribute “corolare” (decurgând din aspectele de bază) cum sunt autenticitatea, prospețimea, originalitatea, universalitatea.

Concertul de deschidere s-a bucurat de o asemenea neprețuită “susținere”, generată de fondul de mare profunzime al muzicii cântate, conduse spre inima publicului prin intermediul unor forme și limbaže artistice de o uimitoare varietate și consistență axiologică.

Patru lucrări simfonice, patru prime audiții absolute, oglindind cât se poate de fidel personalitatea fiecărui autor în parte, au conturat începutul festivalului, relevându-i tematica inventivă, excedând în general convenționalul, lansându-se, îndeosebi, în explorări timbrale inedite, fascinante, surprinzătoare. Concertul a fost, de altfel, prefațat de o succintă alocuțiune, concepută și prezentată cu eleganță și totodată elevație profesională de tandemul director Mihaela Stănculescu-Vosganian și Irinel Anghel, care a invitat publicul să participe la un incitant exercițiu al conversației intelectuale prin intermediul muzicii noi, bucurându-se astfel de toate “deliciile” specifice unor acțiuni și oportunități de felul celor inițiate de cele două distinse muziciene.

Creațiile au fost interpretate cu riguros profesionalism de Orchestra Națională Radio, aflată sub bagheta tânărului dirijor polonez **Szymon Bywalec** – un muzician talentat, cu un spirit pan-european intens cultivat, pe cât de meticolos pe atât de sensibil, oricum deosebit de familiarizat și implicat experimentat în privința muzicii contemporane în general, lucru firesc dacă luăm în considerare faptul că este dirijorul principal al Orchestrei de Muzică

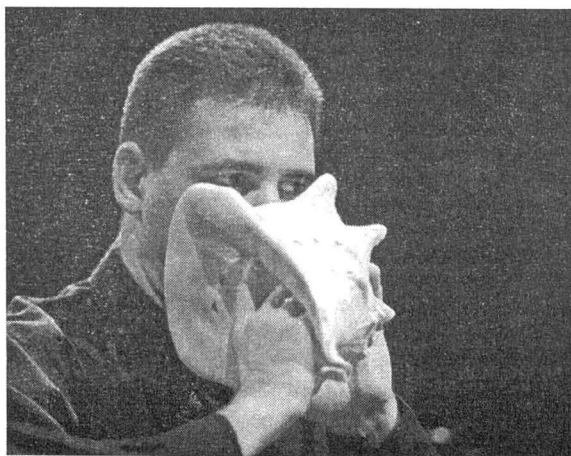
Nouă din Katowice cu care a participat la numeroase festivaluri de muzică contemporană, printre care se numără trei ediții ale "Toamnei varșoviene" (1999, 2000, 2002) și Silesian Days of Contemporary Music. Fără îndoială, Școala poloneză a secolelor XX-XXI și de asemenea festivalul "Toamna varșoviană" și-au câștigat un redutabil renume în întreaga lume, iar cei doi tineri – dirijorul Szymon Bywalec și compozitorul Pawel Mykietyn (autorul primei lucrări din concert) sunt doi dintre cei mai valoroși exponenți ai noii generații ai acestei remarcabile culturi muzicale europene.

The Blood, piesa orchestrală prezentată – repet – în primă audiție absolută, al cărei autor este (după cum am menționat deja) **Pawel Mykietyn** ("talent de prima mână", discipol al lui Kotonski, comparat de critica poloneză cu Penderecki, Gorecki, Szymanski) a fost comandată de Warsaw - Autumn Friends' Foundation și realizată cu sprijinul Ernst von Siemens Musikstiftung.

Contradicțiile din ce în ce mai adânci ale civilizației contemporane, generate, printre altele, și de abisurile create între societatea de consum super-industrializată, super-tehnologizată, super-informatizată și natura umană interioară, spirituală, par insurmontabile. Pe de o parte se află sistemul actual ce pauperizează, dezumanizează, înstrăinează indivizii, reprezentat în lucrare prin zgomote, disonanțe, sonorități agresive, pe de altă parte ființa umană integrând natura, personalizată prin sunete, consoanțe, armonii. Regăsirea, în accepțiunea autorului, se poate realiza în primul rând prin Muzică (sub aspectul ei clasicizant), această artă constituind, în cazul de față, rapelul intuit al modelului, vitala noastră raportare la el... oglinda...

Lucrarea, realizată cu un meșteșug absolut admirabil (impresionează într-adevăr "fluența și perseverența discursului", virtuozitatea tehnică a scriiturii), este o metaforă sonoră de o suculență expresivitate, concepută dezinvolt în tonuri ironice, cu tente uneori grotești, de o muzicalitate uimitoare, neverosimilă pentru timpul prezent! Si totuși... Modelul... Oglinda...

Labyrinth II, aparținând compozitoarei **Irinel Anghel** (licențiată și în muzicologie, deținătoare a mai multor premii naționale și internaționale de compoziție precum și a premiului "George Enescu" al Academiei Române) este o lucrare pentru orchestră cu solist ce cântă la șapte instrumente tradiționale exotice: shofare, khaen, acordeon, conch horn tibetan, tromba lontana, gu zheng și boluri zen. **Andrei Kivu** devine astfel tipul de interpret-performer al muzicii noi, ce a reușit prin această realizare să confere insolitul consubstanțial

necesar respectivului moment al festivalului. Revenind la autoare, adeseori fermecător de excentrică (în ideea benefică de a elimina ternul, banalul) Irinel Anghel a susținut, mai cu seama prin creația sa, o acțiune de recuperare și implantare în muzica românească a unor constante esențiale, o acțiune de reordonare și de re-europenizare a ei.

Suprarealismul - oniricul - labirintul - prinse într-o "constelație" conceptuală constituie modelul actual de referință al remarcabilei compozitoare. Se detașează din această nouă creație, nevoia sa imperioasă de a se confrunta cu un

model, de a se regăsi în acesta ca virtualitatea sa ideală, prin intermediul căruia să poată verifica cu cât mai mare acuitate capacitatea superioară a propriei sale gândiri muzicale. Iar demonstrația obținută prin acest veritabil medium Andrei Kivu (a căru evoluție din concert dar și din perspectiva ultimilor ani a fost de-a dreptul spectaculoasă) s-a dovedit absolut revelatoare! Cât despre reverberația "muzicii de semnal" rezervată conch horn-ului tibetan, sursa este ancestrală: un fel de chemare a străbunilor! Uluiitor (de sensibil și adânc) spirit este Irinel Anghel!

Mega-Dialogue pentru saxofon, percuție și orchestră de suflători o are ca autoare pe **Mihaela Stănculescu-Vosganian** – posesoare a mai multor premii naționale și internaționale pentru activitatea sa componistică, printre care și premiul "George Enescu" al Academiei Române, membră în diferite organisme profesionale naționale și internaționale, președinta Asociației Române pentru Femei în Artă, fondatoarea grupului de muzică și dans contemporan *Inter-Art*, directoarea fondatoare a stagiunii de artă contemporană FORUM-ART.

Această lucrare a fost o comandă a solistului **Emil Șein**, care a și realizat prima sa audiere absolută. În percepție arhetipală, *Mega-Dialogue*-ul ar fi unul de tip Yin-Yang. Luxurianța orchestrației (ca efect al timbralității instrumentelor de suflat și percuției), degajând o anume savoare senzuală, a fost nuanțată de intervenția solistului la unul sau mai multe saxofoane, fluiet și tilincă (surprinzătoare combinație de instrumente soliste, fiecare dintre ele reprezentând un anume ethos). Prin tălmăcirea sa, Emil Șein a stârnit voluptate, definindu-și "rolul", ce poate fi caracterizat în câțiva termeni barbieni extrem de sugestivi: "...n-am mușcat decât din carnea angelică a spiritului..." Erijarea protagonistului într-un "Don Quijote al erosului" subliniază existența acelei spiritualități "care se anulează ca să devină viață". Interpretarea muzicianului nostru a fost fulminantă, iar *Mega-Dialogue*-ul o superbă revanșă a Yin-ului, adică (în termeni biblici) a Evei, sau chiar a autoarei...

Ultima lucrare din concert, prezentată tot în primă audiere absolută, a fost *PreSimfonia a VI-a*, a maestrului **Octavian Nemescu**. Autorul însuși o consideră o *PreSimfonia* a "începuturilor" sau a "începuto-sfârșitului", o continuare a *NonSimfoniei a V-a* a "sfârșiturilor", astfel încât "debutul *PreSimfoniei a VI-a* preia și în felul acesta, continuă, finalul *NonSimfoniei a V-a* către o altă direcție, într-un alt voiaj acustic, ce are ca țintă pregătirea apariției *Simfoniei a VII-a*."

Concepția maestrului despre simfonie este cea a omului structurilor axiologice, a tipului riguros principial, educat în respectul sacru al acestora. Puritatea sa "obiectivă" este intens susținută de intervenția valorii etice, ce va spori indubitabil orice conținut estetic. Există în această *PreSimfonia* un echilibru semnificativ între aspectele concret-senzoriale, respectiv cele abstracte, ale imaginii artistice, între arhetipurile de fond, imanente și cele structural-formale specifice muzicii. Modelele sunt privite de maestru cu sfială, căci ele sunt în fapt Porți, dincolo de care se deschid mereu alte Porți, după modelul Coloanei Infinitului. Muzica (re)devine inițiere, (re)devine ritual. De asemenea, există încă un aspect, ce învăluie într-o aură inefabilă muzica maestrului, încărcată de atâtea sensuri, și anume idealul dual, sub semnul căruia se desfășoară procesul creator – cel contemplativ interferat cu cel energetic. Un edificiu sonor complex generând o autentică elevație spirituală – aceasta e *PreSimfonia*, ca Poartă deschisă spre paradisul lăuntric! Mulțumim, maestre.

Ce anume a pus în lumină acest concert, acest festival, în afara aspectelor esențiale deja menționate? Cu siguranță o rafinare a muzicii românești contemporane.

Festivalul SIMN 2003 s-a constituit într-o hartă bine conturată a "geografiei spiritului" mai multor generații de autori contemporani, un compendiu al ideilor, o formă remarcabilă de viață spirituală, cu aură europeană! Un model...

Carmen POPA